

Sygn. akt I Ca 196/16

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy we Włocławku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Barbara Baranowska
Sędziowie :	SO Mariusz Nazdrowicz (spraw.)
	SO Lucyna Samolińska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Małgorzata Dybowska - Pyrek

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2017 r. we Włocławku

na rozprawie

sprawy z wniosku S. J.

z udziałem Z. K., J. J., M. R., E. J., B. Z. i T. J.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Radziejowie

z dnia 26 listopada 2015 roku, sygn. akt I Ns 192/15

postanawia:

I. oddalić apelację;

II. orzec, że wnioskodawca i uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.

SSO Mariusz Nazdrowicz SSO Barbara Baranowska SSO Lucyna Samolińska

Sygn. akt I Ca 196/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca w swojej apelacji nie zakwestionował dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, a Sąd odwoławczy nie przeprowadził postępowania dowodowego jak również ustaleń tych nie zmienił czyniąc je podstawą orzekania

w postępowaniu apelacyjnym. W tej sytuacji uzasadnienie Sądu Okręgowego ograniczy się do elementów określonych w art. 387 § 2¹ kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Nie zachodzi w szczególności wyeksponowana na pierwszym miejscu rozpatrywanego środka odwoławczego nieważność postępowania z uwagi na pozbawienie wnioskodawcy i uczestników postępowania możliwości obrony praw (art. 379 pkt 5 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc). W orzecznictwie za utrwalony można przyjąć pogląd (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2014 roku I PZ 20/14 nie publ., LEX nr 1541251, wyrok Sądu Najwyższego z 24 lutego 2011 roku III CSK 137/10, LEX nr 1084562, wyrok Sądu Najwyższego z 7 listopada 2007 roku II CSK 286/07 nie publ., LEX nr 490414, wyrok Sądu Najwyższego z 7 lipca 2005 roku II UK 271/04 opubl. OSN P 2006/5-6/95, wyrok Sądu Najwyższego z 28 maja 2002 roku II UKN 250/01 nie publ., LEX nr 149 597), że ewentualna obraza przepisów postępowania tj. art. 5 kpc i art. 212 kpc nie skutkuje nieważnością postępowania ze względu na pozbawienie strony możliwości obrony swych praw. Zapatrywanie to Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym apelację w pełni podziela i nie ma potrzeby powielania argumentów prezentowanych na rzecz tego stanowiska. Nawet więc gdyby przyjąć (choć – o czym będzie za chwilę mowa – brak jest ku temu podstaw), że Sąd Rejonowy miał obowiązek poinformować osoby biorące udział w sprawie o czynnościach związanych ze złożeniem oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku (w tym możliwości złożenia w określonym terminie oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza) to i tak nie pociągnęłyby to za sobą konsekwencji przewidzianych w przepisie art. 379 pkt 5 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Do nieważności postępowania nie doszło również wskutek wyznaczenia przez Sąd meriti rozprawy po upływie terminu do złożenia wspomnianego oświadczenia (wniosek wpłynął w trakcie jego biegu). Przy analizie, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania należy najpierw rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie trzeba sprawdzić, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu i w końcu zbadać, czy pomimo zajścia tych okoliczności strona mogła bronić swoich praw. Tylko w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych przesłanek można mówić o pozbawieniu strony możliwości działania (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 29 maja 2013 roku II PK 273/12 nie publ., LEX nr 1365652 i wskazane w jego uzasadnieniu dalsze orzecznictwo).

Żaden przepis procedury cywilnej nie wskazuje terminu, w jakim ma odbyć się rozprawa po wpłynięciu pozwu lub wniosku. Także żadnego wymogu w tym zakresie nie przewidują przepisy w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku. Przy wyznaczeniu posiedzenia należy przestrzegać jedynie ogólnego terminu do doręczenia wezwania (art. 149 § 2 kpc) i naturalnie z drugiej strony przeciwdziałać przewlekaniu postępowania (art. 6 § 1 kpc). Wyznaczenie w rozpatrywanym przypadku rozprawy na dzień, w którym nie było już możliwe skuteczne złożenie przed Sądem oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku nie stanowiło więc jakiegokolwiek uchybienia procesowego i już z tego względu brak jest podstaw do stwierdzenia pozbawienia wnioskodawcy i uczestników postępowania możliwości obrony swych praw.

Ubocznie w tym miejscu można zaznaczyć, że gdyby we wniosku o stwierdzenie nabycia spadku została wyrażona wola złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku to rozpoznanie go po upływie terminu z art. 1015 § 1 kc nie pociągałoby za sobą negatywnych dla zainteresowanych skutków, gdyż Sąd musiałby takie oświadczenie odebrać i zostałyby ono skutecznie złożone. W niniejszej sprawie sytuacja była jednak odmienna, gdyż we wniosku z 24 lutego 2015 roku trudno doszukać się choćby intencji złożenia wspomnianego oświadczenia.

Niezależnie od powyższego trzeba również mieć na uwadze, że oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku ma charakter jednostronnej czynności prawnej z zakresu prawa cywilnego materialnego. Taki charakter zachowuje także w sytuacji, gdy spadkobierca dokonuje jej przed Sądem („Kodeks cywilny. Komentarz do artykułów 450 – 1088” pod

red. K. Pietrzykowskiego, C.H. BECK Warszawa 2009, Tom II, s. 1117 i dalsze przywołane tam piśmiennictwo, „Kodeks cywilny. Komentarz. Tom IV. Spadki” pod red.

A. Kidyby, LEX 2015, komentarz do art. 1012 kc, teza 3, „Kodeks cywilny. Komentarz” pod red. J. Ciszewskiego, Lexis Nexis 2014, Komentarz do art. 1012 kc, teza 6). Także więc

z tego względu nie mogło dojść do naruszenia przepisów proceduralnych regulujących kwestię wyznaczenia rozprawy. Sprawia to również, że bezskuteczny był zarzut naruszenia przepisów postępowania w postaci obrazy art. 5 kpc wskutek braku pouczenia o instytucji przyjęcia lub odrzucenia spadku. W świetle tego przepisu nie istnieje obowiązek pouczenia stron o czynnościach prawa materialnego. Przepis art. 5 kpc może mieć zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy tego wymaga ochrona praw procesowych strony (przywołany wyrok Sądu Najwyższego III CSK 137/10, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego

z 22 sierpnia 2000 roku III CKN 873/00 nie publ., LEX nr 1165871). Nie może on być rozciągany na sferę przysługującej stronie uprawnień bądź roszczeń przewidzianych

w przepisach prawa materialnego i sposobu ich realizacji. Dodać można, że gdyby podzielić zapatrywanie skarżącego to konsekwentnie w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku Sąd miałby obowiązek – i to już z chwilą doręczenia odpisu wniosku – pouczenia np. o istocie instytucji dziedziczenia ustawowego i testamentowego, kręgach osób uprawnionych do dziedziczenia z ustawy, warunkach skutecznego rozrządzenia na wypadek śmierci (w tym przesłankach ważności testamentu), formach testamentu itd. Brak jest ku temu jakichkolwiek uzasadnionych podstaw.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy we Włocławku na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc oddalił apelację. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 520 § 1 kpc.

SSO Mariusz Nazdrowicz SSO Barbara Baranowska SSO Lucyna Samolińska